

Týždeň

2011

- **Lucia Piussi: *Sme tu a mýlime sa* (1–2, s. 68–71)**

- Dumala som tu o náboženstve, ktoré nemám, ale ešte som nenapísala o viere, ktorú mám. U mnohých tak-zvaných neveriacich je to s vierou podobné. Je tu. Hoci o tom neradi hovoríme. Hoci nechodíme do kostolov. Takí ľudia ako my nevedia len tak vypustiť z úst, že veria v Boha. Pretože sa im bridia tie frázy o viere. Pretože si netrúfajú byť tým takí istí. Ja by som sa dokázala podpísať pod výrok: „Verím, dúfam, že verím.“. Môžem len dúfať, nemôžem to tvrdiť! Čo ja viem, čo by som robila v momente, keď sa rozhoduje o tom najťažšom, umrieť pre pravdu? A kto si z vás, nasledovníkov Krista, môže byť istý tým, že by radšej umrel, než by zjedol mäso svojho brata?

- **Zuzana Mojžišová: *Homílie* (3, s. 48–49)**

- **Daniel Pastirčák: *Zdravé telo v kóme***

- Náboženský skeptici vymysleli vtipný sofizmus: Ak je Boh všemohúci, nech stvorí kameň, ktorý neudvihne. Knihy Biblie nám v istom zmysle, od prvej po poslednú stranu, rozprávajú príbeh o Bohu, ktorý stvoril kameň, čo neudvihne. Stvoril človeka so slobodnou vôľou.

- **Richard Debnár: *Deti vs. boxerky a iné* (3, s. 70)**

- Dobrý maliar sa vraj pozná podľa toho, že mu ukradnú obraz.

- **Ladislav Kováč: *Hľadanie Noemovej archy* (4, s. 59–61)**

- Ľudstvo sa topí v dátach, nie v informáciách.
- Ak chceme Shannonovu formuláciu [termínu informácia] využívať v bežnom živote, treba mať na pamäti, že jeho informácia sa rovná zmenšeniu neistoty („informačnej entropie“), ktorú má príjemca správy. Preto veľkosť informácie závisí na veľkosti neistoty príjemcu, ale tým aj na miere znalostí, ktoré predbežne má. Ak človek hľadá informáciu, musí mať dobre sformulovanú otázku. Odpovede na ňu síce presne nepozná, ale prijatý údaj mu prináša odpoveď, ktorá v príjemcovi zmenší veľkosť neznalostí a pochybností. Ak si bežný človek zapne rádio alebo televíziu alebo otvorí noviny, dáta, ktoré ho zaplavia, preň spravidla nepredstavujú nijakú informáciu, pretože nie sú odpoveďou na žiadnu jeho otázku.
- Ešte pred pár desaťročiami boli dáta nedostatkové a vzácne. Dnes sú každému prístupné a možno ich kopírovať prakticky zadarmo. Ich množstvo v nás vyvoláva dezorientáciu a úzkosť. Sme paralyzovaní nadbytočnosťou

- **Peter Breiner (5, s. 57, .new york petra breinera)**

- **Karel Čapek (1929)**

- S počasím je to totiž zvláštna vec – nikdy není v porádku. Vždycky přestřeluje na jednu nebo na druhou stranu. Teplota se nikdy nestrefí s normálem, buď je pět stupňů nad ním, nebo pod ním, není-li příliš sucho, je nevyhnutelně příliš mokro. Lidé mají odpradáвна špatné zkušenosti s počasím a věští nám většinou věci neblahé a pochmurné.

- **Elena Akácsová: *Lezie lezún po hovníku* (8, s. 67–69)**

- To, že má angličtina štvornásobok slov oproti slovenčine, neovplyvňuje len fakt, že ňou hovorí viac ako sto miliónov ľudí na svete, ale aj to, že nemá žiadne pokuty a ústredné jazykové rady, nemá žiadne jazykové inštitúcie, ktoré by určovali, ktoré slovo je správne a ktoré nesprávne, spisovné či nespisovné, všetky slová sú si rovné, žiadne nie je rovnejšie. I keď, striktné pravidlá, na základe ktorých sa slovo od prvého sformulovania prepracuje až do slovníka, má aj angličtina.
- (...) [Český jazykovedec Václav Cvrček, ktorý pracuje na českom jazykovom korpuse,] tvrdí, že jazykovedec sa musí k jazyku správať tak, ako sa správa zoológ ku zvieratám. Jeho úlohou je zebra skúmať a popísať, nie hodnotiť, či je jej počet pruhov správny, alebo nesprávny, a či sa mu jej spôsob života páči, alebo nepáči. A už vôbec nesmie jej život ovplyvňovať. Podľa Cvrčka je len prirodzený vývoj bez zásahov vedcov zárukou funkčného jazyka a každá intervencia je jazyku viac či menej škodlivá. Dokonca tvrdí, že pravidlá pravopisu treba úplne zrušiť a uplatniť aj v jazyku princípy slobodného trhu.

- **Jozef Kolečák: *Najväčšie zločiny jedálnych lístok* (8, s. 74)**

- Nalistujeme v lístku posledné strany a hľadáme oddelenie s názvom prílohy. Ak ho nenájdeme, zhlboka si vydýchame. Sme na správnom mieste. Kuchár presne vie, čo má k čomu servírovať a čo sa k čomu najlepšie hodí. Je hrdý na svoj výtvor, predkladá ho zákazníkovi už hotový a neobťažuje ho dilemou s jeho dotváraním.

- **Steven Horwitz (americký profesor ekonómie): *Rodina nezaniká, len sa mení* (9, s. 34–35, rozhovor Lukáša Krivošíka)**

- Pred takými dvesto rokmi boli rodiny omnoho horšími miestami na život než dnes. Polovica detí zomrela pred dosiahnutím dospelosti, a len čo dieťa dokázalo chodiť, muselo sa starať o mladších súrodencov alebo pomáhať na poli. Otec v podstate vlastnil manželku i deti. A ľudia sa zvyčajne nebrali z lásky, ale rozhodujúce bolo, či je ženích dostatočne zámožný a či je nevesta súcou gazdinou. Mojou tézou je, že ten historický posun od rodiny, držanej pohromade ekonomickými motívmi, k rodine, ktorá je predovšetkým o láske a vzájomnej podpore, zapríčinili ekonomické zmeny prinesené kapitalizmom. Nebolo to len obrovským vzrastom bohatstva, ale aj oddelením domácnosti a pracoviska po nástupe industrializácie či zapojením sa žien do trhu práce.
- Jeden môj kolega hovorí, že viniť chamtivosť zo súčasnej krízy je ako viniť gravitáciu z leteckých nešťastí. Keď spadne lietadlo, tiež si nepoviete, že dnes ale bola gravitácia mimoriadne silná. Skutočný problém spočíval v tom, že centrálna banka príliš nízkymi úrokmi k existujúcej chamtivosti ešte pridala ten zelený semafor. Ľudia prosto reagovali na zlý signál.
- Ťažko viniť trh za krízu, kde spúšťačom bola centrálna banka, ktorá je verejnou, a nie trhovou inštitúciou. Negatívny vplyv zohralo aj množstvo štátnych regulácií v realitnom a finančnom sektore. Táto kríza nie je dôsledkom zlyhania trhov, ale intervenujúceho štátu, ktorý chcel manipulovať s trhmi, no vypomstilo sa mu to.
- Je dôležité uvedomiť si, že recesia je ozdravný proces, a ak jej nedovolíte prebehnúť, dosiahnete len predĺženie choroby.

- **Elena Akácsová: *Ako šuští e-papier v e-knihe* (9, s. 66–69)**

- Najviac zo všetkého však pred pirátstvom ochráni široká a jednoducho dostupná ponuka obsahu. Keď si niečo môžem ľahko kúpiť za primeranú cenu, nebudem si život komplikovať zložitým a nemorálnym kradnutím.

- **Alexander Tomský: *Konec našej civilizace?* (10, s. 11)**

- Poprvé v dejinách Západu je mladá generácia menej vzdelaná než její rodiče, ačkoli mává diplomy z politológie a komunikácie a dožaduje sa pracovného uplatnenia. Zvykla si žiť v zóne blahobytu a pohody a miesto matematiky a inžinýrství preferuje popisné, nikoli analytické myslenie.

- **Martin Mojžiš: *Choroba alebo liek?* (11, s. 41–43, Gerard Debreu a prílišná abstrakcia)**

- Čo môže byť zlé na dobrej matematike? Nuž, už len to, že čím lepšia matematika, tým užší okruh ľudí, ktorí jej rozumejú. To by však nemal byť zásadný problém – ak to povaha veci vyžaduje, musíme sa zmieriť s tým, že porozumenie nebude prístupné širokým masám. Podstatne vážnejšie nebezpečenstvo spočíva v niečom inom. Jazyk poriadnej matematiky môže byť natoľko vzdialený bežnej realite, že čím je matematika poriadnejšia, čistejšia a abstraktnejšia, tým menej vypovedá o skutočnom svete.
- Istú nedôveru k peknej a pôsobivej ekonomickej matematike vo mne vyvolala ešte jedna skutočnosť. Ak by sa v ekonómii naozaj dali dokázať dôležité tvrdenia s matematickou presnosťou, ako si potom vysvetliť úspešné pretrvávajúce vášnivých sporov v základných ekonomických otázkach? Ako je možné, že v otázkach prerozdelenia, štátnych intervencií, úlohe centrálnej banky a podobne, existujú medzi ekonómami diametrálne odlišné názory? Je to dané len tým, že ekonómovia matematikou nerozumejú? Alebo skôr tým, že poriadna ekonomická matematika je len vzdušným zámkom, ktorý súvisí s realitou len veľmi voľne?

- **Oto Mádr (český katolícky teológ a disident) (11, s. 50)**

- Pokorní jsou ti, co nezebrají u Boha o lepší časy, protože každý čas je jim dost velkým darem a každá situace výhodnou příležitostí milovat svého Boha.

- **Martin Mojžiš: *Čo vlastne vybuchlo?* (12, s. 16–21)**

- (...) Podobne, ako pre dopravné nehody nezakážeme výrobu automobilov, tak ani pre občasné havárie nezakážeme jadrové elektrárne. Havárie sú jednoducho prirodzená daň za to, ako dobre sa máme. Faktom je, že sa máme veľmi dobre a často pritom podliehame klamu, že na to vlastne máme právo. Nutnosť platiť daň sa nám preto zdá nespravodlivá. Prírodné katastrofy a technické havárie však neberú na tento prejav našej rozmazanosti nijaký ohľad. A pripomínajú nám, že na dobré veci nemáme nijaké automatické právo. Znova a znova si ich musíme vybojovať.

- **Pavel Brunovský: *O priliehavosti matematiky* (12, s. 50–51)**

- Páči sa mi bonmot, že čistá matematika robí to, čo sa dá, tak ako treba, a aplikovaná to, čo treba, tak ako sa dá.

- **Benedikt XVI.: *Kto zradil Krista* (12, s. 59–61)**

- (...) [Judášove] výčitky svedomia sa zmenili na zúfalstvo. Videl len seba a svoju temnotu, nevidel Ježišovo svetlo, ktoré aj takúto temnotu prekonáva. Na Judášovom príklade vidíme ten nesprávny typ výčítok svedomia. Vidíme ľútosť, ktorá sa síce prejaví, no nie je schopná dúfať, je deštruktívna a nie je ani len úprimná. Úprimná ľútosť sa totiž spája s istotou nádeje zrodenej z viery vo vyššiu moc svetla, ktoré sa stalo telom v Ježišovi.

- Ježiš (...) podstatu svojho kraľovania definuje pravdou. Je pravda politická kategória? Alebo nemá Ježišovo „kráľovstvo“ nič spoločné s politikou? K akému usporiadaniu patrí? Ak zakladá Ježiš svoj pojem kraľovania a kráľovstva na základnej kategórii pravdy, tak potom je úplní logické, že sa ho pragmatik Pilát pýta: „Čo je pravda?“ (18:38).

Túto otázku si kladie aj moderná politická teória: Môže politika prijať pravdu ako štrukturálnu kategóriu? Alebo sa musí pravda, ako niečo nedosiahnuteľné, ponechať vo sfére subjektívneho a jej miesto má zaujať snaha o dosiahovanie mieru a spravodlivosti všetkými nástrojmi, ktoré sú dostupné moci? Ak sa politika opiera o pravdu, nestáva sa, vzhľadom na nemožnosť dosiahnutia konsenzu o pravde, nástrojom konkrétnych tradícií, ktoré sú v skutočnosti len formami udržiavania moci?

No čo sa stane, ak pravda nič neznamená? Aká spravodlivosť je potom možná? Nemali by jestvovať spoločné kritériá, ktoré zaručia skutočnú spravodlivosť pre všetkých – kritériá nezávislé od meniacich sa názorov a lobingu? Nie je vari pravda, že veľké diktatúry sa živili mocou ideologickej lži a že iba pravda bola schopná priniesť slobodu?...

- **Tomáš Janovic: *Dobrodruh* (13, s. 9, „smutná anekdota Tomáša Janovica“)**

- Je ozaj dobrodruhom,
kto hľadá dobro v druhom?

- **Peter Boetke (americký ekonóm): *Budúcnosť Európy je pochmúrna* (14, s. 34–35, rozhovor Lukáša Krivošíka)**

- V ekonómii platí, že matematika je dobrý sluha, ale zlý pán. Od čias Paula Samuelsona sme matematike v oblasti ekonómie čoraz viac umožňovali byť tým pánom. Takže mám pocit, že matematika sa využíva nadmerne, kým ekonomickú logiku podceňujeme. Výsledkom je, že máme čoraz presnejšie poznatky o veciach, ktoré sú čoraz menej relevantné. Dobrá ekonómia nie je len o formálnom modelovaní. Treba sa viac zaoberať dejinami, chápať právo a filozofiu.

- Ludwig von Mises, ktorý je podľa mňa najväčším ekonómom, aký kedy žil, raz vysvetľoval rozdiel medzi prírodnými a spoločenskými vedami nasledovne: Keď hodíte halúzku do vody, bude plávať, keď hodíte kameň do vody, potopí sa, keď však hodíte človeka do vody, musí sa rozhodnúť, či bude plávať, alebo sa ponorí. A to subjektívne rozhodnutie ovplyvní predpovedaciu schopnosť našich teórií.

- **John Wooden** Neučili ste, pokiaľ sa oni nenaučili. Ak vám študenti nevenujú pozornosť, je to chyba učiteľa.

•

- **Péter Kondor (maďarský ekonóm): *Matematika ako strážkyňa logiky* (14, s. 44–45, rozhovor Martina Mojžiša)**

- Jeden zo spôsobov, ako pochopiť úlohu matematiky v ekonómii, je uvedomiť si, že matematické modely sú metafory. V ekonómii sú matematické modely skôr ilustráciou než podstatou. V každom modeli vychádzate z nejakých predpokladov a z nich vyvodzujete nejaké závery. A pritom si chcete byť istí, že tie odvodenia sú správne. Cesta od predpokladov k záverom musí byť vodotesná a matematika pomáha pochopiť túto cestu. Ale pomáha, samozrejme, len tým, ktorí rozumejú jej jazyku. Samotné predpoklady môžu byť v rôznych modeloch rôzne. V tom sa ekonómia líši od matematiky – v matematike máme koherentnú sadu predpokladov, v ekonómii to tak nie je.

- To, čo sa deje v ekonómii, sa v nejakom zmysle podobá na zdolávanie hory. Na horu sa dá vyliezť z rôznych smerov, čomu v ekonómii zodpovedá použitie rôznych modelov. Každý model je určitým zjednodušením, pretože, ak by sme chceli zobrať do úvahy všetko, bolo by to príliš zložité. Jeden model zjednoduší niektoré veci a skúma, aké to má dôsledky, iný model zjednoduší iné veci. Jeden model vám dá obraz hory z jednej strany, iný model obraz z inej strany. A ak sa na ne pozrieme naraz, môžeme za priaznivých okolností dostať akýsi celkový obraz. A to aj vtedy, keď si predpoklady jednotlivých modelov navzájom protirečia.
- Ukazuje sa, že vďaka matematike sa ekonómovia často púšťajú do problémov, ktoré vedia riešiť, namiesto problémov, ktoré by chceli riešiť. Jeden z mojich profesorov to prirovnával k situácii, keď máte vyvrtáť diery do kovovej dosky a namiesto toho, aby ste ju vŕtali tam, kde ju chcete mať, vŕtate ju na najtenšom mieste. Toto je akýmsi artefaktom používania matematiky.
- **Lukáš Krivošík: *Samuraji a Platónovi vnuci* (14, s. 59–61)**
 - Chesterton raz povedal, že cestovanie po iných krajinách neslúži len na spoznávanie exotických kultúr, ale aj lepšie pochopenie našej vlastnej. Cestovateľ zrazu zisťuje, že mnohé veci, ktoré doma považoval za samozrejmé a možno aj spoločné celému ľudstvu, sú v skutočnosti len unikátnym prejavom jeho miestnej kultúry.
 - Platónovo podobenstvo o jaskyni je kľúčovou križovatkou západného myslenia. Hovorí totiž, že k skutočnej podstate vecí okolo nás sa prepracujeme len cez rozjímanie o nich, abstraktné úvahy, či modelovú racionalizáciu. Tento dualizmus hmoty a ideí či tela a ducha cez apoštola Pavla a svätého Augustína preniká aj do kresťanstva. A kľukatými cestičkami sa v takej či onakej podobe vinie celým západným myslením.
- **Michal Horváth: *Matematika je znakom porozumenia* (15, s. 45, rozhovor Martina Mojžiša)**
 - Robert Lucas nedávno povedal, že kým nejaký problém nedokáže sformulovať matematicky, tak ho ešte dostatočne nepochopil.
- **Charles Murray: *Prečo sú ľudia šťastní* (15, s. 59–61)**
 - Ak má byť ľudská činnosť zdrojom hlbokého uspokojenia, musí zodpovedať istým požiadavkám. Je uspokojivé byť napríklad dobrým rodičom. Mať dobré manželstvo. Byť dobrým susedom a priateľom pre ľudí, ktorých životy sa s tým našim pretínajú. A tiež byť dobrý v niečom. V tom, čo najlepšie využíva naše schopnosti. Ak sa spýtame, prostredníctvom ktorých inštitúcií dosahuje človek hlboké životné uspokojenie, odpoveď znie, že sú iba štyri: rodina, komunita, povolanie a viera.
Človek nemusí využiť všetky spomínané inštitúcie a ja ich ani hierarchicky nezoradujem. Len tvrdím, že viac ako štyri nie sú. (...)
 - Vždy, keď štát odoberá niektoré ťažkosti z fungovania rodiny, komunity, výkonu povolania, či prežívania viery, oberá tie inštitúcie o časť životnej sily. Rodiny totiž nie sú silné preto, že ich každodenné úlohy ako výchova detí či manželské spolužitie poskytujú zúčastneným zábavu. Sú silné, lebo rodina má povinnosť konať to, čo by sa bez nej nikdy nevykonalo. Komunity nie sú živé preto, lebo pomáhať susedom je zábava, ale preto, že komunita má takisto povinnosti, ktoré by namiesto nej nik iný neplnil. Až potom, keď rodina a komunity takto konajú, môže vzniknúť zložitá sieť sociálnych noriem, očakávaní, odmien a trestov, a tá sieť podporí rodiny i komunity pri vykonávaní ich úloh. Len čo štát odbremení rodiny či komunity od niektorých povinností, uberá im možnosti fungovania a spomínaná sieť redne, až sa rozpadne.
 - Prastará ľudská múdrosť chápala, že dobre prežitý život je podmienený angažovaním sa v prospech blížnych. To je realita, nie idealizmus. Politické obrozenie elít azda vzíde aj z vedomia, že luxusný život je príjemný, ale ten menej luxusný je v zásade zaujímavejší, najmä ak žijeme medzi ľuďmi, ktorí sa neválajú v luxuse. A azda nám v tom pomôžu okolnosti. Nezabúdajme, čo roky tvrdil Irving Kristol: „Naša krajina nie je na tom tak zle, aby ju nevylicila dlhá a ťažká hospodárska kríza.“
- **Mária Pötzl-Malíková: *Z Bratislavy do Louvru* (16, s. 22–25, rozhovor Martina Mojžiša o sochárovi Messerschmidtovi)**
 - Stále prevláda pocit, že umenie musí byť čosi vznešené a jeho súvislosť s psychózou sa chápe ako niečo znevažujúce. Aj keď múdri psychiatri vám povedia, že umenie nemôže byť choré, chorí môžu byť len ľudia. To, čo potom tvoria, umením buď je, alebo nie je. Proces, ktorý k nemu vedie, môže byť veľmi rôznorodý a nie je rozhodujúci.
- **Jozef Hitzinger: *Matematika nemusí znamenať hĺbku* (16, s. 46–47, rozhovor Martina Mojžiša)**
 - Hovorí sa, že úplne najväčší fyzici vymýšľajú pojmy, trochu menší fyzici vymýšľajú teórie, ďalej sú tí, ktorí vymýšľajú modely, a nakoniec tí, ktorí robia výpočty.

- (...) [Teóriu relativity] nevybudoval Einstein okamžitým nasadením vysokej matematiky, ale veľmi precíznou a sofistikovanou analýzou fundamentálnych pojmov, ako napríklad čas, meranie času, synchronizácia hodín a podobne. Ten, komu tie pojmy pripadajú triviálne a nevenuje ich poctivému premysleniu potrebné úsilie, ten nikdy teóriu relativity nepochopí. Môže pritom písať štvortenzorové rovnice v Minkowského priestore a tváriť sa učene, ale v skutočnosti nerozumie vôbec ničomu.
- **Tomáš Janovic: *Slovenčina je presná*** (17, s. 15, „smutná anekdota Tomáša Janovica“)
 - Kto slúži, ten si zaslúži.
Kto neslúži, ten si nezaslúži.
- **Pierluigi Collina: *Nikdy som neutekal*** (19, s. 28–31, rozhovor Juraja Kušnierika a Petra Bálika)
 - (...) Zmysel futbalu pre mladých ľudí je naučiť ich spolupráci so spoločným cieľom dosiahnuť dobrý výsledok. To je niečo, čo budú celý život potrebovať. Kolektívne športy ich to môžu naučiť. To je to najdôležitejšie, čo si mladý človek z futbalu môže vziať.
- **Juraj Malíček** (21, s. 71, „popcorn jura malíčka“)
 - Muži, ktorí sa nehrajú, robia neplechu.
- **Alexander Tomský: *Masový vrah a nová Evropa*** (22, s. 13)
 - Pacifismus je jakousi kocovinou po prohrané, nebo beznadějně vyhrané válce, kdy se hroutí společnost. Stalo se tak po první světové válce, kdy Západ propadl pacifismu a víře v nadnárodní Ligu národů. Podruhé, po té druhé, kdy za bezprecedentního růstu životní úrovně se rozhodla postupně likvidovat svůj zbrojní arsenál a věnovat peníze na integraci a na budování sociálního státu. Západní generace šedesátých let (make love not war) chtěla jednou provždy s minulostí skoncovat – a proto žije v ahistorickém světě svých idealizovaných představ. A nejen to! Náboženství, tradiční morálka a schopnost vážít realitu zdravým rozumem byly nahrazeny vírou v abstraktní právo a zákony, a to i na mezinárodní úrovni (OSN), jež mají nahradit politiku. Dlouhodobý mír, prosperita/obezita a bezpečnost v Evropě vytvořily v hlavách mnoha lidí představu permanence – že tak bude navždy.
- **Manvel Sarkisan: *Kto by mal prehrať vojnu*** (22, s. 23, rozhovor Andreja Bána)
 - V medzinárodných vzťahoch by malo platiť, že kto začne vojnu, mal by prehrať.
- **Elena Akácsová: *Tak rýchlo, ako sa len dá*** (22, s. 66–69)
 - Najväčším umením je dnes ubrániť sa 99,99 % všetkých ponúkaných informácií, ktoré nepotrebujeme, a súčasne bez zvyšku zužitkovať tú poslednú potrebnú stotinu percenta.
- **Štefan Hríb: *Dúha, pochod a láska*** (23, s. 3)
 - (...) Manželstvo muža a ženy a výchova detí v takejto rodine je tisícročiami overené dobro, ktoré nesie nepochybniteľné ovocie. A keďže si nemyslím, že dobré, overené veci sú na to, aby sa prekonávali (a navyše si nemyslím, že s manželstvom a deťmi sa má experimentovať), držím sa tejto tradície. Nieкто to nazve strachom z nového, nieкто spiatočníctvom či tmárstvom, veď nech sa páči. Pre mňa je to úcta k realite a nechuf k revolúciám, aj tým kultúrnym.
 - (...) Pretože verím, že každý človek bol stvorený Bohom, a bol stvorený pre lásku, nie pre nenávisť, som presvedčený, že homosexuáli, ktorí sa nimi narodili, sa nemajú za čo hanbiť, ani nemajú dôvod nemať sa radi. Milovať seba samého je prikázanie, a nemá žiadne sexuálne hranice. Dokonca si myslím, že pre problémy, ktoré v tomto svete homosexuáli majú, požívajú špeciálnu Kristovu účasť a priazeň. Fakt si to myslím. Mimochodom, len si všimnite, aké dary tí ľudia majú napríklad v rôznych oblastiach umenia. Ich sebaupätie a sebavedomie je úplne prirodzená vec. Ak chcete, je to ich neodhárateľné právo.
 - Najväčším ohrozením rodiny a hodnôt nie sú naši homosexuáli, ale my ostatní. My sa predsa hlúpo rozvádzame, my často nedokážeme pre svoju manželku či manžela strpieť akékoľvek obmedzenie svojho ja, my kašleme na vlastné deti, my plníme detské domovy. A špeciálne pre veriacich, my, heterosexuáli, zrádzame Krista neverou, sebeckosťou, korupciou či karierizmom oveľa častejšie, nie? Prečo robíme petície a pochody proti dúhovým akciám, a proti vlastným zlyhaniu nie? Hľadáme diabla vonku, lebo to upokojuje, ale nesiď náhodou vo dverách?
- **Simon Scott Plummer: *Rozprávkové hrady*** (24, s. 59–61)

- S vášňou v srdci vyzerá aj obyčajná mapa úplne inak. Štandardná topografia kladie dôraz na mestské konglomerácie, veľké rieky a horské štíty. Stačí malá obsesia a pohľad sa zmení. Pre surfera sú to pláže, pre milovníka hudby festivaly, pre čitateľa obľúbené miesta literátov.
- **Alexander Tomský: *Zbývá už jen antisvět* (24, s. 62)**
 - Krize globálneho kapitalizmu není nic jiného než postulát staré marxistické nenávisti vůči nedokonalému reálnému světu.
- **Vladimír Černý: *Dá sa hodnotiť kvalita vysokých škôl?* (27, s. 47)**
 - Jan Hus kedysi vraj povedal, že všetko záleží na tom, či pravda sa kladie na prvé, alebo až na druhé miesto. Nedokázal si predstaviť, že by pravda mohla prípadne byť až na treťom mieste.
 - Súčasná veda sa stala takmer priemyslovým odvetvím. Často s marketingom, zavádzajúcou reklamou, predstieranou najvyššou svetovou kvalitou. Aj výborné vedecké časopisy sú plné nepodstatných drobností, občasne až vedeckých smetí!
- **srílansko-britský ekonóm Razeen Sally (28, s. 38–40, rozhovor Lukáša Krivošíka)**
 - Britský spisovateľ Anthony Burgess raz povedal, že najlepšie štáty na svete sú tie, ktoré sa dajú najľahšie opustiť.
- **Bjørn Lomborg: *Pašeráci a baptisti* (29, s. 9)**
 - (...) „Teória pašerákov a baptistov“ (...) vznikla na základe skúseností z juhu Spojených štátov, kde mnoho okrskov nariaďovalo uzavretie predajní v nedeľu, aby tak bránilo predaju alkoholu. Reguláciu podporovali z morálnych dôvodov náboženské skupiny, ale podporovali ju aj pašeráci, pretože mali v nedeľu celý trh len pre seba.
 - Pochybné tvrdenia pravoverných aktivistov dali vzniknúť aj priemyslu biopalív. Produkcia biopalív pritom pravdepodobne zvyšuje objem uhlíka v atmosfére pre rozsiahle odlesňovanie a prispieva ku globálnemu hladu. Environmentalisti to síce začali pripúšťať, ale agrobiznis a výrobcovia zelenej energie už nemajú záujem na zmene kurzu. Až príliš často počujeme, že keď sa v niečom Greenpeace zhodne s veľkými firmami, musí to byť rozumné riešenie. Realita však ukazuje niečo iné. uvBaptisti klimatických zmien poskytujú morálne krytie, ktoré politici využívajú na presadzovanie regulácií a firmy na dotácie.
- **Václav Malý, Róbert Bezák: *Lásku treba zažiť* (29, s. 20–23, rozhovor Štefana Hríba na Pohode)**
 - **Štefan Hríb**
 - Keď sa v novembri 1989 Václav Malý modlil pred miliónom ľudí na Letenskej pláni, bolo v tom veľké očakávanie. Cirkev pred rokom 1989 bola hrdinská, veľa jej ľudí bolo pozatváraných, veľa bolo umučených. Anton Srholec ťažil urán v Jáchymove, Václav Malý bol hovorcom Charty 77. Očakávalo sa, čo s touto silou cirkev urobí. Očakával sa jej hlas. Ale teraz je 21 rokov po, a ten hlas sa stratil. Cirkev rieši svoje vnútorné veci, administratívne, majetkové, bráni sa proti útokom tlače, ale keď je tu nejaký veľký problém, veľká otázka, málokto už očakáva, čo na to povie cirkev.
 - **Václav Malý**
 - Zatiaľ čo pred rokom 1989 bolo Evanjelium jasnou kontrapozíciou už vyprázdnenej ideológie, po roku 1989 prišlo veľa ďalších duchovných ponúk. A my sme neboli zvyknutí na to, aby sme žili v pluralite duchovných ponúk, teda nielen v pluralite ekonomickej, politickej, ale aj duchovnej. Dodnes sa to učíme a dodnes sme veľmi rozpačití, ako sa s týmto vyrovnáť. Vyžaduje to totiž aj psychologicky iný postoj: my si už nemôžeme hovoriť, že tu máme hlavné slovo, hlavný patent na hodnoty, patent na moralizovanie. Predovšetkým treba zaujať postoj ponuky. Nie rozkazovanie, nie zdvihnutý prst, ale ponuka. Potrvá to dlhý čas. Je to skúška, a ja som rád, že ňou prechádzame. Je to očistenie, aby sme Evanjelium nebrali ako žemľu na pulte, že niečo povieme a ono sa to stane.
 - **Róbert Bezák**
 - (...) Dal som si (...) zistiť, koľko kňazov v rokoch 1948 až 1989 nejakým spôsobom v rámci nášho Trnavského kraja kolaborovalo s komunistickým režimom. Za ten čas pôsobilo u nás dvetisíc kňazov. Z nich 200 bolo zapísaných ako agentov ŠtB. Dvesto! To je dosť, je to desať percent, teda také judášovské číslo. Možno aj Biblia chce naznačiť, že nepozerať na cirkev ako na nejaké dokonalé spoločenstvo, z ktorého príde iba slovo spásy. Vo svete, v ktorom žijeme, sú len jednotliví proroci. Celý systém, celé spoločenstvo nikdy nebude také fantastické, že stačí len do toho stanu vstúpiť a všetci sme zapálení za vec. Ján Krstiteľ bol len jeden-jediný, neviem o nikom inom, kto by Herodesovi vyčítal jeho spôsob života. A pritom tam bolo isto veľa aj zbožných a veriacich ľudí.

- **Róbert Bezák**

- Hovorí, že cirkvi ide o majetky. Viete, ja ako biskup prídem na benzínovú pumpu, natankujem si a nemôžem povedať: Pán Boh zaplať, benzinári, a nech vás Pán Boh požehnáva – a zmiznem. Alebo v kostole máme zapálené svetlá, a potom príde faktúra z elektrárni. Ja im nezavolám, že ďakujem a požehnávam vás, nech vám tá elektrika dobre beží. Sme v situácii, keď aj my musíme do mnohých vecí vstupovať. A svet akoby nás videl len v tom priestore, cirkev a reštitúcie. Ja sa z toho neteším, ja som z toho aj zúfalý, lebo fakt je to záťaž. Najlepšie by bolo, keby štát povedal: tak toto je cirkevné, nech si to cirkev zoberie a nech sa o to stará. Ale my sa stále súdime, doťahujeme, hľadáme dôvody. Ja som z toho zúfalý, lebo cítim, že duchovný priestor, o ktorý by som sa mal usilovať a vedieť povedať niečo zásadné, mať to premyslené, prerozjímané, premeditované, premodlené, na to akoby som nemal čas. Akoby som sa musel snažiť žiť tiež akoby taký život – kde sa dá zarobiť, kde je lacnejší benzín, kde sa platí menej za mobily. Ja sa za to aj hanbím, ale je to tak. Preto je tá otázka pre mňa výzvou na hľadanie odpovede.

- **Róbert Bezák**

- Ja si pamätám, keď sme pochovávali ešte za komunizmu a vždy tam boli prítomní aj občianski spolupracovníci za obec, vtedy ateistickú, a hovorili: nie, nie, ty si nezomrel, ty si tu medzi nami, ty nás počuješ. Mne to vždy pripadalo trochu smiešne. Povedzte, že zomrel, rozpadneš sa, červíky ťa zožerú, buďte pravdiví k sebe. Ale ako keby bolo ťažké aj ateistom pripustiť, že nihil, koniec, smrť. Mne aj táto vaša otázka [z publika: „Mám svoje svedomie, svoje princípy, ale v čom som horší, keď sa nemodliavam, nechodím do kostola?“] pripadá ako pekná, len by som chcel upozorniť: Dokážeme z nej vždy čerpať to vnútorné dobro, ktoré je v človeku? Sme naozaj vždy takí silní? Počúvate ten vnútorný hlas: pozor, to si urobil zle a urobíte to dobre?

- **Martin Vlachovský: *Komu patria myšlienky* (29, s. 34–35)**

- Informácia nie je bežný produkt. Je totiž súkromným statkom len do tej chvíle, dokiaľ neopustí našu myseľ, potom sa už stáva statkom verejným. Pokiaľ si na ňu chceme osobovať výhradné práva aj po vypustení informácie do sveta, upierame tým ostatným ľuďom možnosť nakladať s ich vlastným majetkom, napríklad tým, že im zakazujeme pustiť vo svojej predajni CD, ktorého sú vlastníčkami. Vlastnícke práva sú autorskými zákonmi skôr narúšané ako chránené.
- Pre spoločnosť bolo vždy prospešné šírenie informácií, nie ich zadržiavanie.

- **.mm (29, s. 54, „dve otázky“)**

- Mnohé matematické dôkazy sú založené na tom, že sa na celú vec dokážeme pozrieť z nejakej inej perspektívy, z ktorej sa zrazu celá vec javí v novom svetle.

- **.jk (30, s. 53, recenzia knihy Martin Beďatš: *Zápas*)**

- **Martin Beďatš: *Zápas***

- Veľkosť nedokazujú veľké činy, ale veľká hĺbka malých činov.

- **Patrik Ouředník: *Fobím, fobíš, fobíme* (30, s. 59–63)**

- Odebranie politickej autority cirkvi je jedným ze zásadných zlomů ve vývoji západní společnosti, zlom srovnateľný práve jen s uznáním křesťanství za státní náboženství v antickém Římě. Pakliže bychom měli zvolit dva nejvýznamnější okamžiky v dějinách západní civilizace, šlo by o tyto dva.

- **Mark Steyn: *Vojna proti nenávisti* (34, s. 59–60)**

- Ak moslim povie, že islam protirečí homosexualite, Scotland Yard ho začne vyšetrovať pre homofóbiu. Keď to isté povie homosexuál, Scotland Yard ho začne vyšetrovať pre islamofóbiu. Chápete to?

- **Lukáš Krivošík: *Pokrok ako slepá ulička* (35, s. 59–61)**

- **C. S. Lewis**

- Keď kráčate slepou uličkou, najpokrokovejší je ten, kto sa otočí a vráti späť ako prvý.

- **Katharine Birbalsingh: *Ako nevychovať chuligánov* (37, s. 59–61)**

- Myslíme si, že poskytovať deťom neobmedzený výber je dobré, ba dokonca sme presvedčení, že letmé zoznamovanie sa s témami zábavné a zaujímavé, že intenzívne štúdium jedného predmetu je pre deti, ktoré sa predsa nedokážu nadhlo sústrediť, príliš náročné. Ako však vysvetľuje Aristoteles, vytrvalosť je nesmierne dôležitá: opakovanie vedie k majstrovstvu. Malcolm Gladwell je rovnakého názoru: kto sa chce stať expertom, potrebuje danú činnosť vykonávať 10-tisíc hodín. Naše deti nemusia byť expertmi vo všetkých predmetoch, no tie základné by mali určite ovládať. A predsa často nechápeme, že na to potrebujú opakovanie tém.
- Ako povedal John Stuart Milí, zakladateľ moderného liberalizmu: „Tí, ktorých stav si ešte stále vyžaduje, aby sa o nich ostatní starali, musia byť chránení pred svojimi vlastnými skutkami.“ / Je našou povinnosťou, povinnosťou dospelých, obmedziť deťom slobodu voľby, aby z nich mohli vyrásť vzdelaní, morálne odvážni a skutočne slobodní ľudia.
- **.jk (38, s. 52, recenzia knihy Tomáš Janovic: *Ponuka dňa*)**
 - **Tomáš Janovic: *Ponuka dňa***
 - Naši najlepši spojenci sú Alzheimer a Parkinson – nič si nepamätáme a na všetko prikyvujeme.
- (38, s. 71, Treba si sadnúť)
 - Len tí najväčší majstri vedia (...) pohodlie, dizajn a vkus (...) skĺbiť do jedného.
- **.mm (39, s. 44, .dve otázky)**
 - Ďalej už nemá zmysel písať. Kto to chápal doteraz, ten to vie dokončiť aj sám, kto nepochopil, nechápal by ani ďalej.
- **Steve Jobs: *Nájdite to, čo milujete* (41, s. 38–43, prednáška na Stanfordskej univerzite v Kalifornii 12. júna 2006)**
 - Ukázalo sa, že výpoveď z Applu bolo to najlepšie, čo sa mi mohlo stať. Ťažobu úspechu nahradila ľahkosť začiatníka. Oslobodil som sa a mohol som vstúpiť do jedného z najtvorivejších období svojho života. Počas piatich rokov som založil firmu NeXT, ďalšiu firmu Pixar a zaľúbil som sa do úchvatnej ženy, ktorá sa stala mojou manželkou. Pixar vytvoril prvý počítačovo animovaný film *Príbeh hračiek* a dnes je z neho najúspešnejšie animačné štúdio na svete. Osud chcel, že Apple napokon odkúpil NeXT a ja som sa do Apple vrátil – a technológia, ktorú sme v NeXT vyvinuli, je základom renesancie Apple. A s Laurene máme úžasnú rodinu. Nič z toho by sa nebolo stalo, keby ma neboli vyhodili. Niekedy vás život ovalí po hlave tehloú. Nestrácajte ani vtedy vieru. Som presvedčený, že mňa vtedy držala na nohách len láska k tomu, čo som robil. Takže musíte zistiť, čo milujete. A to platí pre prácu tak ako pre vaše lásky. Práca vám vyplní veľkú časť života, a ak chcete byť naozaj spokojní, musíte pracovať na tom, o čom ste presvedčení, že je to super robota. A super robotu môžete robiť len vtedy, keď milujete to, čo robíte. Ak ste to dosiaľ neobjavili, hľadajte. Tak ako vo všetkom, čo sa týka srdca, až to objavíte, budete to vedieť. A tak ako v každom super vzťahu, s rokmi je to čoraz lepšie. Takže hľadajte, neuspokojte sa s ničím horším.
 - Váš čas nie je nekonečný, tak nežite život niekoho iného. Nedajte sa uzavrieť do dogmy – nežite s výsledkami myslenia iných. Nedovoľte, aby šum názorov iných prehlušil váš vnútorný hlas. A majte odvahu ísť za hlasom srdca a intuície. Ony vedia, čím sa chcete stať. Všetko ostatné je druhoradé.
- **Robert Sirico (americký katolícky kňaz a prezident Actonovského inštitútu pre štúdium náboženstva a slobody): *Armageddon? Hádám ešte nie* (43, s. 34–35)**
 - Potrebujeme byť voči ľuďom otvorení, ale nie až tak, aby nám vypadli mozgy z hlavy. Musíme mať porozumenie o tom, kto sme, a potom môžeme mať dialóg s pravdou, kdekoľvek ju nájdeme.
 - Niektorí milujú chudobných až tak veľmi, že si želajú, aby ich bolo čo najviac.
- **Alex Havard: *Lídrom sa nikto nenarodil* (44, s. 24–25, rozhovor Lukáša Krivošíka)**
 - (...) Moje štúdium líderstva ma priviedlo k myšlienke, že schopnosť viesť nie je ani tak otázkou zručností, rôznych techník, psychológie alebo manipulácie s ľuďmi. Je v prvom rade o dôvere. Tá vychádza z charakteru, a ten je zase utváraný cnosťami.
 - (...) Základné [cnosti] sú štyri. Statočnosť ako schopnosť uskutočniť svoje zámery. Praktická rozvážnosť ako schopnosť robiť správne rozhodnutia v správny čas. Miernosť či sebakontrola ako schopnosť usmerňovať svoje vášne a city. A spravodlivosť ako schopnosť dať každému, čo mu prislúcha.

- Človek má dva rozmery. Jeden rozmer je biologický. Z neho vyplýva náš temperament, každý sa predsa s nejakým rodí. Máte horkokrvných alebo plachých ľudí, pričom mnohí lídri boli povahovým založením plachí ľudia. Ak mali všetci úspešní lídri niečo spoločné, bol to silný charakter. A to je ten druhý, duchovný rozmer človeka. Charakter je akoby vaša druhá prirodzenosť, ktorú si však utvárate sám. Keď sa pozriete na grécky pôvod slova „charakter“, dôjdete k tomu, že znamená niečo ako pečať. Tú pečať charakteru vtlačíte vášmu temperamentu, aby prestal ovládať vašu osobnosť.
- Často vidíte pätnásťročného chlapca alebo dievča a povieť si, že z nich vyrastie veľký líder. Potom ich stretnete v štyridsiatke a zistíte, že z toho nič nebolo. Čo sa stalo? Ten chlapec alebo dievča mali v skutočnosti silný temperament, teda veľa energie od prírody. No nepretavili temperament do charakteru. Nejde u nich o trvalý sklon. Len o pocit a biologický popud. Na druhej strane môžete stretnúť pätnásťročné dieťa a pri pohľade naň si povedať, že z neho nikdy nič nebude. A neskôr budete prekvapení, čo všetko ten človek do svojej štyridsiatky dosiahol. A prečo? Lebo na sebe pracoval. Vyrvalo v sebe pestoval ušľachtilé morálne návyky.

- Doteraz sme hovorili o štyroch tradičných, teda takzvaných kardinálnych cnostiach ako statočnosť, rozvážnosť, miernosť a spravodlivosť. Tie sú dôležité pre všetkých ľudí. No v líderstve je kľúčová ešte jedna cnosť navyše: veľkodušnosť. Je to usilovanie ducha o veľké veci. Niečo ako vízia veľkosti. A najmä vízia vás samého. Aristoteles povedal, že veľkodušný človek je taký, ktorý sám seba posudzuje ako hodného dosiahnuť veľké veci. Veľkodušnosť začína uvedením si, že nie ste len zviera, ale máte aj ducha. A ten je neobmedzený. Chcete veľkosť pre seba, aj pre ostatných. Opakom veľkodušnosti je malomyseľnosť. (...)

V prvom rade (...) **malomyseľným ľudom** treba o veľkodušnosti povedať, pretože väčšina ľudí o tomto nikdy nepočula. Neboli vzdelávaní vo veľkosti, ale v hľadaní istoty a pohodlného života. To všetko je, samozrejme, opakom líderstva. Pretože vodcovstvo je o podstupovaní rizika, rozvíjaní svojich schopností, premieňaní samého seba, rozvíjaní spolupracovníkov, snívaní veľkých snov o sebe i druhých. Je o poslaní i povolani. O tom, že sám na seba kladiete vysoké nároky a stanovujete si vysoké ciele. Na to, aby ste sa stali veľkodušným, sa potrebujete stretávať s veľkodušnými ľuďmi. Musíte čítať správne knihy, pozeráť správne filmy a počúvať správnu hudbu. Či veríte alebo nie, no existuje aj hudba pre malomyseľných ľudí. (...) Ide o takú tú opakovaciu hudbu bez melódie, v ktorej ide najmä o hluk. Mnohí ľudia ju počúvajú, aby unikli prázdnote vlastného prežívania. Nehľadajú krásu, chcú len zabudnúť sami na seba. To isté platí o knihách a filmoch. Líder v nich hľadá pravdu, krásu, dobro. Ľudia, ktorí sa o tieto tri veci nestarajú, v sebe veľkodušnosť nikdy nevypestujú. Ide totiž o cnosť, ktorá hlboko preniká srdcom človeka, jeho intelektom i vôľou. A je to aj cnosť činu.

- (...) Rozdiel medzi sebaúctou a veľkodušnosťou [je, že] sebaúcta je pocit. Prichádza a zase odchádza. Je veľmi subjektívna, kým veľkodušnosť je morálny návyk, ktorý vyviera z vedomia o vašej dôstojnosti a o tom, že máte duchovný rozmer. Je to niečo stabilné. Často sa však stáva, že ľudia aj majú veľké sny, no chýba im statočnosť, aby za nimi šli. Opäť sa teda dostávame k štyrom kardinálnym cnostiam, ktoré sú prvotným predpokladom, ak v sebe chcete pestovať veľkodušnosť. Proces, rozvoj a rast sú pre veľkodušného človeka naozaj dôležitejšie a vzrušujúcejšie, než cieľ samotný. Zadosťučinenie čerpáte zo samotnej cesty za svojim snom. Naopak to, o čom ste hovorili vo vašej otázke, je márnivosť. Teda keď túžite po veľkosti, ale nerobíte nič na jej dosiahnutie.
- Pýcha je, keď ste presvedčení, že všetky vaše prednosti sú len vašou osobnou zásluhou. Naproti tomu veľkodušnosť je uvedomenie, že ide o dary, ktoré máte od Boha. Ruka v ruke s ňou kráča pokora, teda vedomie, že nie ste bohom sám pre seba, ale stvorenou bytosťou. Pyšní ľudia sú voči tejto pravde zaslepení. A precitnutie do vlastných nedostatkov ich môže bolieť.

• **Tomáš Janovic: Pri káve s Milanom Lasicom** (45, s. 11, .smutná anekdota)

- Výstrel z Aurory nikoho nezranil,
ale zabil viac ľudí ako bomba v Hirošime.

• **Tomáš Janovic: Branie po našom** (46, s. 11, .smutná anekdota)

- Ty si ber
a ty sa ber!

• **Tomáš Janovic: Štát** (46, s. 12, .smutná anekdota)

- Štát je pre nás zlaté teľa
aj dojná krava.

• **Štefan Chrappa alias Pišta Vandal: Stredná trieda hrá minigolf!** (46, s. 52–53, rozhovor Rudiho Rusa)

- Šport je metaforou ľudstva – usiluješ sa o niečo, čo vôbec nemá zmysel. Ak niekto behá dokola, je ako šteňa, ktoré si naháňa chvost. Bol som svedkom toho, ako bežec nechtiac zrazil k zemi babičku. Zviechala sa zo zeme a pýtala ho, kam sa tak ponáhľa. A on, že nikam. A to je to. Bežíš odnikiaľ nikam a pritom zvalcuješ všetko, čo ti príde do cesty.
- **Peter Szolcsányi: *Kvázikryštály*** (50, s. 46–47)
 - (...) Je dôležité byť poctivý k experimentálnym faktom a zároveň byť skeptický k zavedeným „pravdám“, ktoré sú v skutočnosti často len nedokonalými predpokladmi.
- **Martin Mojžiš: *Čoraz rýchlejšie*** (51–52, s. 56–57)
 - Skutočným zmyslom vedy je ukávanie zvedavosti. Iba sem-tam ja ako bonus pribalená aj nejaká aplikácia. Nie je to však ten najcennejší bonus. Oveľa cennejším prídavkom, ktorý býva niekedy pribalený k ukojenej zvedavosti, je úžas.
- **Dorota Nvotová** (51–52, s. 57, .očami doroty nvotovej)
 - Ľudí nezaujímajú zamestnania a zdroje príjmov. Keď niekoho spoznáваме, chceme vedieť jeho poslanie. Jeho cestu.
- **Benedikt XVI.: *Moc Herodesa a moc dieťaťa*** (51–52, s. 84–85)
 - Vzdelanie môže človeku zabrániť, aby videl, ale môže mu tiež na to dodať schopnosti.